

Program kierunku studiów logopedia z audiologią

Program kierunku studiów logopedia z audiologią został dostosowany do wymogów wynikających z ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z dnia 18 marca 2011 r. oraz aktów wykonawczych do niej. Efekty kształcenia na kierunku studiów logopeda z audiologią zostały zatwierdzone przez Senat UMCS. W projektowaniu programu kształcenia na kierunku studiów stacjonarnych logopedia z audiologią I i II stopnia uwzględniono koncepcję i cel kształcenia w oparciu o prowadzone w Zakładzie badania naukowe, analizę możliwości kadrowych i finansowych oraz potrzeby uczelni i podmiotów zewnętrznych (przyszłych pracodawców dla absolwentów logopedii z audiologią w instytucjach resortu zdrowia i oświaty). Program studiów związany jest z misją uczelni i strategią rozwoju Wydziału Humanistycznego. Program kształcenia realizują nauczyciele akademicki (w szczególności stanowiący minimum kadrowe kierunku) a także inne osoby. W programie zaprojektowano sylwetkę absolwenta kierunku studiów logopedia z audiologią I i II stopnia na rynku pracy, przypisując tym potrzebom paradygmat zakładanych efektów kształcenia. Struktura programu kształcenia i jego zawartość merytoryczna a także metody i formy kształcenia, a w szczególności formy zajęć oraz metody i zasady oceny osiągnięć studentów, służą realizacji zakładanych efektów kształcenia. Zasoby i baza materialna Zakładu umożliwia realizację programu kształcenia na studiach stacjonarnych I i II stopnia. Program kształcenia, na jedynym w Polsce kierunku studiów logopedia z audiologią, ma charakter unikatowy, co stanowi o jego atrakcyjności, konkurencyjności i oryginalności, a jednocześnie zapewnia możliwość mobilności krajowej i międzynarodowej studentów, w tym możliwość udziału w programach międzynarodowych.

1. Strategia rozwoju jednostki prowadzącej kierunek studiów logopedia z audiologią

Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej jest najstarszym ośrodkiem naukowym i dydaktycznym o tym profilu w Polsce. Powstał w 1969 r. z inicjatywy prof. Leona Kaczmarka. Funkcjonował wówczas jako Zakład Logopedii. Przez długi czas, był jedyną placówką naukową tego typu w kraju, jako pierwszy

w Polsce rozpoczął kształcenie logopedów na dwuletnich studiach podyplomowych w zakresie „logopedii korekcyjnej” i na rocznych studiach „logopedii szkolnej”.

W 1990 r. kierownikiem Zakładu, po odejściu założyciela zakładu, prof. Kaczmarka na emeryturę, został prof. dr hab. Stanisław Grabias. Zakład zmienił nazwę na Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego, poszerzył zakres badań i zmienił i rozwinął formy kształcenia studentów. Powstały czterosemestralne Podyplomowe Studia Logopedii jako studia zawodowe dla absolwentów studiów w zakresie filologii polskiej, pedagogiki, psychologii i innych kierunków studiów magisterskich, następnie dwusemestralne Podyplomowe Studia Neurologopedii i Podyplomowe Studia Surdologopedii – adresowane do logopedów pragnących zdobyć specjalizację zawodową.

Osiągnięciem Zakładu była zgoda Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na otwarcie w UMCS studiów w zakresie „logopedia z audiofonologią” jako kierunku unikatowego, zmienionego następnie na „logopedię z audiologią”. Studia te na poziomie pierwszego i drugiego stopnia Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS prowadzi od roku akademickiego 2007/2008 wspólnie z Instytutem Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie, kierowanym przez prof. dra hab. Henryka Skarżyńskiego.

W ciągu ostatnich lat utrzymuje się wysokie zainteresowanie kształceniem prowadzonym przez Zakład wśród kandydatów na studia stacjonarne na kierunku logopedia z audiologią pierwszego i drugiego stopnia oraz podyplomowe studia logopedii, surdologopedii i neurologopedii. Obserwuje się także duże zainteresowanie absolwentów II stopnia kierunku logopedia z audiologią rozwijaniem wiedzy, podnoszeniem kwalifikacji zawodowych i zdobywaniem specjalizacji na studiach doktoranckich oraz na studiach podyplomowych. Przyjmowanie wszystkich kandydatów zainteresowanych kształceniem, zwłaszcza na podyplomowe studia neurologopedii, ograniczają niedostateczne warunki lokalowe (brak dużych sal wykładowych i dostatecznej liczby pomieszczeń, w których mogłyby się odbywać zajęcia konwersatoryjne).

W strategii rozwoju systemu kształcenia prowadzonego przez Zakład mieści się poszerzenie oferty studiów podyplomowych z zakresu emisji głosu i kultury żywego słowa, wczesnej interwencji oraz podniesienie praktycznego aspektu kształcenia studentów poprzez rozwinięcie współpracy z klinikami, szpitalami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz placówkami świadczącymi specjalistyczną pomoc dzieciom i dorosłym z zaburzeniami języka i komunikacji.

2. Obszar wiedzy dla kierunku studiów logopedia z audiologią

Program kierunku studiów logopedia z audiologią to wyodrębniona część kilku obszarów kształcenia, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w *sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych* – realizowaną w sposób określony przez program kształcenia.

Współcześnie logopedia jest nowoczesną dziedziną wiedzy o złożonym, interdyscyplinarnym i aplikatywnym charakterze, co implikuje wielość perspektyw badawczych, m.in. lingwistyczną, komunikacyjną, psychologiczną, pedagogiczną i medyczną. Obszar wiedzy, do którego należy przypisać kierunek „logopedia z audiologią”, to obszar nauk humanistycznych, jednak pewne efekty kształcenia niezbędne do pełnego przygotowania absolwentów do pracy w zawodzie logopedy i audiologa wykraczają poza obszarowe efekty właściwe naukom humanistycznym.

Program kształcenia obejmuje studia nad szeroko rozumianą teorią mowy. W jej zakresie mieści się wiedza z zakresu biologicznych, społecznych i psychicznych uwarunkowań mowy, ontogenezy języka, mechanizmów i rodzajów zaburzeń zachowań językowych u dzieci, młodzieży i dorosłych, metodyki przełamywania zaburzeń mowy. W polu działań logopedy (zarówno badacza jak i praktyka) znajduje się wiedza lingwistyczna (o systemie językowym i o komunikacji), wiedza psychologiczna (z zakresu neuropsychologii, psycholingwistyki), wiedza biologiczna (związana z naukami medycznymi – anatomią, audiologią, neurologią, psychiatrią), wiedza pedagogiczna (dająca podstawy postępowania terapeutycznego z dzieckiem i osobą dorosłą) oraz nauki społeczne (związane z teorią komunikacji społecznej i opieki instytucjonalnej nad osobami z zaburzeniami mowy). Żadna z tych dyscyplin, rozpatrywana oddzielnie, nie pozwala na kompetentną diagnozę zachowań ludzkich związanych z językiem, a tym bardziej na budowanie programów terapii zaburzeń języka i mowy.

Lingwistyka zajmuje się budową systemu językowego, psycholingwistyka – realnością modeli lingwistycznych w umysłach ludzkich, nauki medyczne – biologicznymi uwarunkowaniami komunikacji, pedagogika – metodami wzbogacania środków językowych. Logopedzie potrzebna jest wiedza o języku i komunikacji tworzona przez wszystkie wymienione dyscypliny oraz wiedza na temat postępowania diagnostycznego i

terapeutycznego, uwzględniająca również wieloletnie doświadczenia zawarte w upowszechnionej praktyce.

Logopedia z audiologią, łącząc w jedną całość dotychczasową wiedzę logopedyczną, osiągnięcia lingwistyki, dyscyplin medycznych i nauk społecznych, przyczynia się do rozwoju badań nad poznawczymi i interakcyjnymi możliwościami człowieka. Pozwala stworzyć pełny model zaburzeń mowy i dokonać interpretacji poszczególnych zaburzeń z wielu perspektyw. Całościowa wiedza o zaburzeniach mowy staje się konieczna dla specjalisty budującego programy terapii osób z zaburzeniami sprzężonymi.

3. Poziom i profil kształcenia na kierunku studiów logopedia z audiologią

Kształt prowadzonych przez Zakład programu studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku logopedia z audiologią (załączniki 1, 2) wynika z:

1. Ustaleń wymogów edukacyjnych CPLOL (*Comite Permanent de Liaison des Orthophonistes-Logopedes de L'Union Europeenne*) przewidzianych dla kształcenia logopedów w krajach Unii Europejskiej, które określają konieczność prowadzenia kształcenia wielokierunkowego, integrującego wiedzę lingwistyczną, medyczną, psychologiczną i pedagogiczną.
2. Polskiej tradycji kształcenia logopedów, w której określa się logopedię jako naukę „multiinterdyscyplinarną” (L. Kaczmarek). Według tej tradycji (podyplomowe studia kształcące logopedów istnieją w Lublinie od 1970 roku) logopedia wyrasta z nauk humanistycznych i wykorzystuje osiągnięcia innych nauk w obszarze badań nad mową i jej zaburzeniami.
3. Regulacji prawnych na polskim rynku pracy, na którym od 2002 roku funkcjonują dwa zawody: „logopeda-nauczyciel” i „logopeda-pracownik służby zdrowia”. Studia na kierunku logopedia z audiologią przygotowują do pracy w szkołach i placówkach oświatowych oraz w szpitalach i innych placówkach służby zdrowia.
4. Wprowadzenia do programu studiów logopedycznych specjalności dodatkowej przygotowującej do zawodu audiologa, którego zadaniem jest diagnoza i terapia zaburzeń słuchu. Audiolog jest odrębnym od logopedy zawodem, zaś połączenie obu specjalności w ramach jednego kierunku studiów wzorowane jest na rozwiązaniach przyjętych w Stanach Zjednoczonych.

4. Sylwetka absolwenta studiów na kierunku logopedia z audiologią

Absolwent pierwszego stopnia studiów logopedia z audiologią jest przygotowany do diagnozowania i prowadzenia terapii zaburzeń mowy i słuchu na poziomie poradnictwa ogólnego w placówkach oświatowych (przedszkolach, masowych szkołach podstawowych i gimnazjach) i placówkach służby zdrowia typu ambulatoryjnego (poradnie logopedyczne, poradnie audiologiczne, foniatryczne, otolaryngologiczne), domach pomocy społecznej. Osoba kończąca studia licencjackie z zakresu logopedii z audiologią ma praktyczne umiejętności kształtowania i korygowania emisji głosu oraz techniki mówienia, co umożliwia podjęcie pracy na stanowisku logopedy również w rozgłośniach radiowych i telewizyjnych, placówkach kulturalnych i innych zatrudniających ludzi zawodowo posługujących się głosem.

Dodatkowo, kształcenie pedagogiczne w ramach kierunku studiów przygotowuje absolwenta do pracy w charakterze nauczyciela – logopedy i audiologa ogólnego. Absolwent jest zdolny do pełnienia funkcji wychowawczych i opiekuńczych, wspierania rozwoju uczniów i zaspokajania ich szczególnych potrzeb edukacyjnych, także w ramach nauczania indywidualnego. Jest również przygotowany do współpracy z nauczycielami, psychologami, pedagogami, lekarzami (audiologami, foniatrami, otolaryngologami, pediatrami, psychiatrami, neurologami). Posiada umiejętności posługiwania się interdyscyplinarną wiedzą dotyczącą biologicznych, psychologicznych i lingwistycznych prawidłowości funkcjonowania człowieka (szczególnie w zakresie zachowań językowych), patologii mowy i słuchu, terapii i rehabilitacji. Absolwent posługuje się technologią informacyjną w zakresie ogólnym, a także potrafi wykorzystać ją w procesie diagnostyczno-terapeutycznym. Zna też język obcy na poziomie zaawansowanym (biegłość językowa B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy). Osoba kończąca studia licencjackie jest przygotowana do ustawicznego kształcenia i rozwoju zawodowego oraz podjęcia studiów drugiego stopnia.

Absolwent drugiego stopnia studiów logopedia z audiologią będzie dysponował nowoczesną wiedzą z zakresu diagnostyki i rehabilitacji zaburzeń mowy i słuchu, będzie posiadał umiejętności umożliwiające mu podjęcie pracy logopedy i audiologa ogólnego we wszystkich placówkach zatrudniających takich specjalistów – poza placówkami wymienionymi w kwalifikacjach licencjata, także w: poradniach pedagogiczno-psychologicznych, placówkach medycznych o charakterze zamkniętym (szpitale, kliniki, instytuty). Będzie mógł prowadzić zajęcia dydaktyczne z emisji głosu i techniki mówienia we wszystkich placówkach prowadzących tego typu przedmioty. Ukończenie studiów

magisterskich stanowi podstawę do otwarcia praktyki prywatnej (gabinety logopedyczne i audiofonologiczne).

Ukończenie specjalności nauczycielskiej w ramach proponowanego kierunku studiów podnosi kwalifikacje absolwenta jako nauczyciela – logopedy i audiologa ogólnego. Pozwoli kompetentnie prowadzić zajęcia z osobami o sprzężonych zaburzeniach rozwojowych i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Poziom kompetencji absolwenta studiów magisterskich znacznie przekracza podstawowe wymagania programowe przewidziane w europejskich standardach kształcenia logopedów.

Absolwent przygotowany będzie do prowadzenia badań naukowych i kontynuowania edukacji na studiach trzeciego stopnia (doktoranckich).

5. Cele kształcenia na kierunku studiów logopedia z audiologią

Opis zakładanych efektów kształcenia na kierunku studiów logopedia z audiologią uwzględnia dwustopniowy poziom i praktyczny profil kształcenia. Efekty kształcenia, czyli zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych w procesie kształcenia, właściwe są dla tych obszarów kształcenia, z których został wyodrębniony kierunek studiów logopedia z audiologią, a określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie *Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego*.

Absolwent kierunku powinien opanować zakładane przez program studiów następujące efekty kształcenia w obszarze wiedzy, umiejętności i postaw:

Wiedza

Student, który ukończył studia:

- opisuje i interpretuje zjawiska językowe, charakteryzuje uwarunkowania zachowań językowych,
- opisuje klasyfikacje zaburzeń mowy, słuchu i głosu oraz poszczególne jednostki patologii mowy wykorzystując terminologię z zakresu logopedii i audiologii,
- rozróżnia typy zaburzeń słuchu i ich przyczyny, rozumie i objaśnia zależności istniejące pomiędzy charakterystyką zaburzenia słuchu a specyfiką zaburzeń językowych,
- objaśnia metody i formy diagnozy i terapii osób z zaburzeniami mowy i słuchu,

- charakteryzuje specyfikę pracy w instytucjach związanych z logopedią i audiologią,
- charakteryzuje budowę i funkcje organizmu człowieka w zakresie czynności językowych oraz zagadnienia związane z fizjologią i patologią narządów słuchu, głosu i mowy,
- objaśnia i definiuje pojęcia i zjawiska z zakresu akustyki, techniki biomedycznej, protetyki słuchu; opisuje podstawowe urządzenia, oprogramowanie komputerowe i metody pomiarowe z zakresu akustyki, audiologii, protetyki słuchu oraz przyrządy i systemy stosowane w technice biomedycznej.

Umiejętności

Student, który ukończył studia:

- wykorzystuje różne technologie w procesie samorozwoju, opracowywania danych oraz w komunikacji,
- odpowiednio dobiera metody i narzędzia badawcze, formułuje i analizuje problemy, prezentuje własne stanowisko w języku ojczystym i obcym,
- przeprowadza diagnozę logopedyczną i audiologiczną,
- prowadzi terapię pacjentów z różnymi zaburzeniami mowy, słuchu i głosu oraz działania profilaktyczne,
- organizuje pracę w różnych typach instytucji sprawujących opiekę logopedyczną i audiologiczną,
- korzysta z urządzeń elektroakustycznych, obsługuje programy komputerowe do akustycznej analizy głosu i mowy oraz przyrządy i systemy stosowane w technice biomedycznej, stosuje właściwe miary i metody do oceny badanych zjawisk,
- analizuje i interpretuje wyniki badań akustycznych, psychoakustycznych, foniatrycznych, laryngologicznych i audiologicznych w normie i w przypadku rozmaitych zaburzeń słuchu, głosu i mowy.

Postawy

Student, który ukończył studia:

- dostrzega potrzebę ustawicznego zdobywania i aktualizowania wiedzy oraz kształcenia umiejętności niezbędnych w zawodzie logopedy i audiologa,
- jest otwarty na nowe idee i interdyscyplinarne podejście do problemu badań słuchu i mowy oraz współpracę z innymi specjalistami i instytucjami w celu zapewnienia właściwego rozwoju osób z zaburzeniami mowy i słuchu,

- wykazuje otwartość na kontakt z osobami z różnego typu niepełnosprawnościami, przyczynia się do poprawy dobrostanu osób otoczonych opieką logopedyczną,
- wspomaga rodziców i opiekunów dzieci z zaburzeniami mowy oraz z uszkodzonym narządem słuchu uwzględniając relacje w rodzinie i środowisku szkolnym mające wpływ na możliwości komunikowania się dziecka,
- ma świadomość konsekwencji poszczególnych zaburzeń słuchu, głosu i mowy w funkcjonowaniu społecznym osób nimi dotkniętych,
- prowadząc działania diagnostyczne i terapeutyczne postępuje zgodnie z zasadami etyki oraz ustaleniami Kodeksu Etyczno-Zawodowego Logopedy,
- jest wrażliwy na problemy związane z poprawnością językową, dba o nią w swoim otoczeniu społecznym i w wypowiedziach własnych

Program kształcenia studiów uwzględnia zasady Europejskiego Systemu Transferu Punktów ECTS, które zapewniają warunki transferu studentów między uczelniami krajowymi i zagranicznymi, oraz standardy kształcenia logopedów określone przez CPLOL (*Comité Permanent de Lison des Ortophonistes-Logopedes de L'Union Européenne* – Komitet Stałych Związków Ortofonistów Logopedów Unii Europejskiej).

Punkty ECTS przypisane do poszczególnych modułów wyliczane są z uwzględnieniem:

1. Godzin kontaktowych z prowadzącym zajęcia realizowanych w formie np. konsultacji (łączna liczba godzin w semestrze)
2. Godzin kontaktowych z prowadzącym zajęcia realizowanych w formie zajęć dydaktycznych (łączna liczba godzin w semestrze)
3. Godzin poświęconych przez studenta na przygotowanie się do zajęć dydaktycznych (łączna liczba godzin w semestrze)
4. Godzin poświęconych przez studenta na przygotowanie się do zaliczeń i/lub egzaminów (łączna liczba godzin w semestrze)
5. Godzin poświęconych przez studenta na studiowanie literatury przedmiotu (łączna liczba godzin w semestrze)
6. Innych aktywności studenta (np. diagnozowanie pacjentów, rejestracja i opracowanie materiałów) wynikających ze specyfiki danego modułu.

6. Zasady rekrutacji na kierunek studiów logopedia z audiologią

Informacje dla kandydatów na studia publikowane są na stronie Biura Rekrutacji UMCS, w systemie IRK UMCS oraz stronie internetowej Zakładu a także prezentowane są na organizowanych corocznie Drzwiach Otwartych UMCS podczas wykładów informacyjnych dla kandydatów oraz w czasie dyżurów informacyjnych pracowników i studentów. Corocznie aktualizowana szczegółowa oferta dydaktyczna zamieszczana jest także na stronie internetowej Systemu Jakości Kształcenia UMCS.

Rekrutacja na kierunek logopedia z audiologią, studia stacjonarne pierwszego stopnia, odbywa się na podstawie postępowania kwalifikacyjnego. Podstawę kwalifikacji stanowią:

- 1) Wynik pisemnego egzaminu maturalnego z języka polskiego.
- 2) Wynik pisemnego egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu spośród: biologia lub fizyka lub matematyka (najkorzystniejszy dla kandydata).
- 3) Sprawdzan obejmujący rozmowę z kandydatem na temat motywacji do podjęcia studiów i zainteresowań oraz ocenę wymowy. Kryteria oceny predyspozycji zawodowych dotyczą następujących aspektów:
 - a) wymowa w wypowiedziach swobodnych i w czytaniu (realizacja zgodna z normą ortofoniczną polszczyzny, poprawność artykulacji i jej wyrazistość, właściwa realizacja czynników prozodycznych – akcent, rytm, intonacja),
 - b) kultura języka (poprawność leksykalna i składniowa, umiejętność budowania spójnych wypowiedzi),
 - c) zdolności interakcyjne (umiejętność nawiązania i utrzymania kontaktu interpersonalnego, także na poziomie komunikacji niewerbalnej),
 - d) motywacja do podjęcia studiów i wykonywania w przyszłości zawodu logopedy i audiologa.

Każde z czterech wymienionych kryteriów punktowane jest według zasady: ocena bardzo dobra – 3 punkty, ocena dobra – 2 punkty, dostateczna – 1 punkt, niedostateczna – 0 punktów. Warunkiem pozytywnej oceny jest uzyskanie minimum 8 punktów. Niedostateczna ocena wymowy (kryterium nr 1) uniemożliwia przyjęcie na studia. Osoby, które uzyskały minimum 8 punktów, w tym co najmniej dostateczną ocenę wymowy, dopuszczane są do końcowego etapu rekrutacji tj. kwalifikowania na podstawie łącznego rankingu wyników matury i sprawdzianu.

Rekrutacja na studia stacjonarne drugiego stopnia, odbywa się na podstawie konkursu ocen na dyplomach ukończenia studiów logopedii z audiologią. W przypadku identycznych ocen decyduje średnia arytmetyczna ocen ze studiów. Pierwszeństwo na listach rankingowych

mają absolwenci UMCS z oceną z dyplomu 3,5 lub wyższą. Limit miejsc na kierunku określa Rektor.

Po każdej rekrutacji Komisja Rekrutacyjna analizuje jej przebieg i przedstawia wnioski z analizy w postaci sprawozdania składanego Kierownikowi Zakładu, Dziekanowi oraz do Działu Toku Studiów. W celu zaplanowania ewentualnych czynności naprawczych sprawozdanie przedstawiane jest również na zebraniu Zakładu, odbywającym się na początku roku akademickiego.

7. Struktura kształcenia, zasoby kadrowe i działalność naukowo-badawcza stanowiące podstawę prowadzonego kierunku studiów logopedia z audiologią

Zajęcia na studiach logopedia z audiologią związane z określoną dyscypliną naukową prowadzone są przez nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w zakresie tej dyscypliny. Osoby realizujące program kształcenia na kierunku logopedia z audiologią mają udokumentowany i na bieżąco aktualizowany dorobek naukowy. Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym na kierunku logopedia z audiologią są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, adekwatne do prowadzonych zajęć.

Polityka kadrowa Zakładu prowadzona w ciągu ostatnich pięciu lat uwzględniała wielodyscyplinarny charakter prowadzonych badań, mieszczących się w obszarze nauk humanistycznych, ale obejmujących też wiedzę z zakresu nauk społecznych i przyrodniczych. Zakład zatrudniał specjalistów reprezentujących różnorodne dziedziny wiedzy: lingwistów, psychologów, pedagogów, lekarzy różnych specjalności (psychiatria, neurologia, laryngologia i foniatria).

Struktura kadrowa Zakładu ewoluowała w ostatnich pięciu latach w związku z określeniem obszaru wiedzy w prowadzonych przez studia stacjonarnych I i II stopnia logopedii z audiologią oraz studiów podyplomowych. Wśród pracowników i współpracowników Zakładu zwiększyła liczba przedstawicieli nauk społecznych i biologicznych, co było wynikiem przyjętych programów kształcenia studentów.

W związku z podjętą współpracą z innym ośrodkami badawczymi i realizacją projektów badawczych, w których uczestniczyli pracownicy Zakładu, poszerzyła się liczba współpracowników z innych ośrodków naukowych oraz zakres specjalności przez tych współpracowników reprezentowany (np. fizyka, informatyka itp.).

Współpraca naukowa pracowników Zakładu przyniosła efekty w postaci interdyscyplinarnych projektów badawczych, których wyniki publikowane były w wydawnictwach specjalistycznych, na konferencjach naukowych oraz znalazły zastosowanie w rozwoju nowoczesnych technologii służących procedurom diagnozy i terapii zaburzeń mowy i słuchu. Rozwój naukowy pracowników Zakładu wiąże się ze zdobywaniem kolejnych stopni naukowych.

Strategia rozwoju Zakładu w zakresie polityki kadrowej zakłada nawiązywanie współpracy z wybitnymi specjalistami w kraju i za granicą, reprezentującymi nauki humanistyczne, społeczne i przyrodnicze w celach dydaktycznych, naukowo-badawczych oraz naukowo-wydawniczych.

8. Infrastruktura materialna dla kierunku studiów logopedia z audiologią

W Zakładzie Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS w Lublinie są utworzone i prowadzone pracownie specjalistyczne służące zarówno celom naukowo-badawczym, jak i dydaktycznym, należą do nich: Uniwersytecka Pracownia Logopedyczna, gdzie odbywają się zajęcia logopedyczne z zakresu diagnozy i terapii zaburzeń mowy u dzieci i dorosłych, prowadzona przez pracowników Zakładu, Studencka Poradnia Logopedyczna, prowadzona na rzecz społeczności lokalnej przez studentów logopedii z audiologią, oraz Pracownia Audiofonologii zaopatrzona w najnowocześniejszy technologicznie sprzęt do badania wymowy oraz recepcji i percepcji słuchowej.

Wykorzystanie technik komputerowych umożliwiającą sale, w których znajduje się sprzęt multimedialny oraz łącza internetowe. Zakład Logopedii posiada również projektory multimedialne, umożliwiające korzystanie z technik multimedialnych. W celu wyposażenia studentów w umiejętności związane z wykorzystaniem technik informatycznych w pracy logopedy i audiologa, w programie studiów I stopnia umieszczono przedmiot informatyka i informacja naukowa (w wymiarze 60 godzin).

Zakład systematycznie powiększa infrastrukturę techniczną ze środków Minimalnego Funduszu Dydaktycznego, funduszy na badania naukowe, funduszy zewnętrznych (granty i projekty) oraz środków własnych.

Potrzebę wyposażenia Zakładu w nowe urządzenia służące poprawie realizacji efektów kształcenia pracownicy zgłaszają na zebraniu Zakładu. Następnie Kierownik Zakładu wskazuje możliwe źródła finansowania urządzeń. Jeśli istnieje możliwość sfinansowania ze środków Minimalnego Funduszu Dydaktycznego lub funduszy na badania naukowe, zaakceptowane przez Kierownika Zakładu zapotrzebowanie na nowe urządzenia pracownicy

składają do Działu Zamówień Publicznych UMCS. Zapotrzebowanie musi uzyskać akceptację Kierownika Zakładu, Dziekana i Kwestora.

Zakład dysponuje pracownikami specjalistycznymi służącymi zarówno celom naukowo-badawczym, jak i dydaktycznym, należą do nich: Pracownia Logopedyczna, gdzie odbywają się zajęcia logopedyczne z zakresu diagnozy i terapii zaburzeń mowy u dzieci i dorosłych, prowadzona przez pracowników Zakładu, Studencka Poradnia Logopedyczna, prowadzona na rzecz społeczności lokalnej przez studentów logopedii z audiologią oraz Pracownia Audiofonologii, zaopatrzona w najnowocześniejszy technologicznie sprzęt do badania wymowy oraz recepcji i percepcji słuchowej.

Pracownicy Zakładu dbają również o dostępność dla studentów niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia publikacji. Zapotrzebowanie na określone pozycje wydawnicze składają corocznie do wyznaczonego przez Kierownika Zakładu pracownika odpowiadającego za ich zakup, finansowany ze środków Minimalnego Funduszu Dydaktycznego i przekazanie ich do Biblioteki Wydziału Humanistycznego.

Pracownicy Zakładu gromadzą również materiały audio i wideo służące ilustracji realizowanych na zajęciach treści programowych oraz pełniejszemu osiągnięciu przez studenta zamierzonych efektów kształcenia. Materiały zawierają nagrania pacjentów z różnego typu zaburzeniami mowy, słuchu i głosu, zarejestrowane podczas spotkań diagnostycznych i terapeutycznych z pacjentami, prowadzonych przez pracowników Zakładu w Uniwersyteckiej Pracowni Logopedycznej. Ich prezentacja ma służyć charakterystyce pacjentów z poszczególnymi zaburzeniami mowy, słuchu i głosu oraz ukazaniu studentom najnowocześniejszych technik diagnostycznych i terapeutycznych. O konieczności rejestracji i prezentacji na zajęciach nowych nagrań decyduje koordynator przedmiotu przed rozpoczęciem nowego cyklu kształcenia.

W związku z prowadzeniem kierunku studiów logopedia z audiologią zbudowaną specjalistyczną bazę dydaktyczną i badawczą, która obejmuje:

- kilkadziesiąt nagrań audiowizualnych – VHS i cyfrowych (dokumentujących proces diagnostyczno-terapeutyczny pacjentów z zaburzeniami mowy objętych opieką logopedyczną w Uniwersyteckiej Pracowni Logopedycznej działającej przy Zakładzie – nagrania te są wykorzystywane w trakcie zajęć dydaktycznych;
- podręczny księgozbiór (zawierający publikacje logopedyczne, medyczne, językoznawcze, psychologiczne) udostępniany studentom;
- podręczny zestaw pomocy logopedycznych wykorzystywanych w terapii dzieci, młodzieży i dorosłych z zaburzeniami mowy;

- specjalistyczną kabinę ciszy, przeznaczoną do audiometrycznych badań słuchu;
- urządzenia przeznaczone do obiektywnych badań słuchu;
- artykulograf;
- sprzęt audiowizualny (komputerowe zestawy do prezentacji multimedialnych, magnetowidy wraz z monitorami znajdujące się w każdej sali dydaktycznej, dyktafony cyfrowe, magnetofony, odtwarzacze CD, kamery cyfrowe);
- urządzenia niezbędne do realizacji toku dydaktycznego (3 kserografy, 2 skanery, drukarki czarno-białe i kolorowe);
- pomieszczenie i wyposażenie Uniwersyteckiej Poradni Logopedycznej (obserwację zajęć logopedycznych prowadzonych przez specjalistów umożliwia słuchaczom lustro weneckie);
- salę wykładową wyposażoną w nowoczesne urządzenia audiowizualne;
- 5 sal dydaktycznych;
- czytelnię.

W Zakładzie zatrudniony jest pracownik odpowiedzialny za prawidłowe funkcjonowanie urządzeń znajdujących się na wyposażeniu Zakładu.

Projekty badawcze, realizowane przez pracowników naukowo-dydaktycznych, przyniosły wyniki w postaci wypracowania nowych metod diagnozy i terapii zaburzeń mowy i znalazły odzwierciedlenie w doborze treści kształcenia w obrębie poszczególnych przedmiotów specjalistycznych. W strategii rozwoju naukowego Zakładu mieści się poszerzenie współpracy z ośrodkami badawczymi w kraju i za granicą, poszerzenie zakresu badań wielospecjalistycznych nad zachowaniami językowymi człowieka w normie i patologii oraz aplikacja rozwiązań praktycznych w innowacyjnych projektach związanych z badaniami epidemiologicznymi, profilaktyką, diagnozą i terapią zaburzeń w zachowaniach językowych u dzieci i dorosłych.

9. Sposoby prowadzenia niektórych zajęć na kierunku studiów logopedia z audiologią

Na wielu zajęciach efekty kształcenia realizowane są dzięki ilustracji treści kształcenia przez prezentację nagrań audio i wideo przedstawiających pacjentów z zaburzeniami mowy, słuchu i głosu, prezentujących techniki oraz metody diagnostyczne i terapeutyczne. Studenci mogą korzystać z aparatury będącej na wyposażeniu Zakładu, pozwalającej im na nagrywanie pacjentów, których terapię prowadzą. Nagrania te służą dokumentacji procesu diagnostycznego i terapeutycznego na potrzeby prac zaliczeniowych, dyplomowych i

magisterskich. Studenci są obligowani do samodzielnego przygotowywania i zaprezentowania wystąpień na zajęciach dydaktycznych z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych.

Dzięki zdalnemu nauczaniu realizowanemu z wykorzystaniem platformy e-learningowej Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie studenci mogą obserwować najnowocześniejsze techniki diagnozowania i leczenia zaburzeń słuchu oraz mają bezpośredni kontakt ze światowej klasy specjalistami w tej dziedzinie.

Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla profilu praktycznego oraz praktyki zawodowe, odbywają się w warunkach i miejscach właściwych dla pracy logopedy i audiologa, umożliwiając bezpośrednie wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studentów. Studenci kierunku logopedia z audiologią odbywają też praktyki nauczycielskie w ramach realizacji bloku zajęć pedagogicznych i dydaktycznych włączonych w program studiów, zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela na określonym etapie edukacyjnym. Nad przebiegiem praktyk czuwa wyznaczony przez Kierownika Zakładu opiekun praktyk, który:

- informuje studentów o założeniach programowych, terminach i warunkach zaliczenia praktyk,
- zalicza praktyki w formie określonej w programie praktyk (wpis do indeksu i karcie okresowej na podstawie dokumentów potwierdzających udział studenta w praktyce, głównie dziennik i ocena praktyk);
- sporządza sprawozdania z realizacji praktyk (z uwzględnieniem ogólnej oceny efektów praktyki, opinii szkolnych opiekunów i samooceny studentów) zawierające wnioski i rekomendacje dot. podwyższania jakości kształcenia praktycznego i przekazuje je Kierownikowi Zakładu oraz Dziekanowi.

Weryfikacja programu praktyk dokonywana jest przez opiekunów praktyk w porozumieniu z przedstawicielami instytucji, w których praktyki są realizowane. Narzędziami służącymi ocenie praktyk są raporty studentów oraz opinie pracodawców zamieszczane w dziennikach praktyk.

Studenci odbywają również zajęcia praktyczne w ramach przedmiotu terapia logopedyczna na terenie różnych placówek oświatowych, opiekuńczych i medycznych, obserwują ponadto terapię pacjentów prowadzoną przez pracowników Zakładu w Uniwersyteckiej Pracowni Logopedycznej. W ramach przedmiotu terapia logopedyczna studenci samodzielnie diagnozują pacjentów z różnymi zaburzeniami mowy i prowadzą ich terapię, co przygotowuje ich bezpośrednio do pracy w zawodzie logopedy i audiologa oraz

znacznie ułatwia im wejście na rynek pracy. Studenci mogą prowadzić terapię w specjalnie przygotowanej i wyposażonej w tym celu Poradni lub w innych salach na terenie Zakładu.

W celu umożliwienia studentom zapoznania się ze specyfiką pracy logopedy i audiologa w różnych placówkach zawarto umowy o współpracę z:

- Instytutem Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie,
- Instytutem Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie,
- Szpitalem Neuropsychiatrycznym im. prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie.

10. Zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na kierunku studiów logopedia z audiologią

W ramach oceny rezultatów programów kształcenia na kierunku studiów logopedia z audiologią i ich doskonalenia uwzględnia się wyniki prac zespołów funkcjonujących w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, a w szczególności:

1. w zakresie ewaluacji:

- a) analiza realizacji zakładanych efektów kształcenia,
- b) badanie jakości prac dyplomowych i ich adekwatność do celów programu kształcenia i zamierzonych efektów kształcenia oraz analizę egzaminów dyplomowych – i stopnia przygotowania do nich w toku kształcenia,
- c) analizę wyników kształcenia, w szczególności poprzez statystykę ocen,
- d) analizę oceny zajęć dokonywanej przez studentów i doktorantów;

2. w zakresie monitorowania:

- a) badanie losów absolwentów,
- b) badanie związku kwalifikacji z zatrudnieniem i potrzebami rynku pracy,
- c) analizę oceny praktyk studenckich dokonaną przez studentów i pracodawców,
- d) monitorowanie i wspomaganie osiągania przez studentów efektów kształcenia zgodnie ze spisanyymi i przyjętymi przez jednostkę procedurami,
- e) monitorowanie mobilności krajowej i międzynarodowej studentów.

Ocena i weryfikacja programu studiów dotyczy:

- zgodności efektów kształcenia dla prowadzonego kierunku studiów w odniesieniu do odpowiedniego obszaru, profilu kształcenia oraz poziomu studiów określonych w Krajowych Ramach Kwalifikacji,

- zgodności efektów kształcenia przedmiotów nauczycielskich ze standardami kształcenia przygotowującymi do wykonywania zawodu nauczyciela,
- zgodności założonych w programach wymogów z tymi, które wynikają z aktów prawnych wydanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Państwową Komisję Akredytacyjną.

Okresowe przeglądy programów studiów na kierunku są dokonywane corocznie po zakończeniu zajęć przez Kierownika Zakładu i Zakładowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Okresowe przeglądy programów studiów mają na celu dostosowanie oferty kształcenia do potrzeb rynku pracy. Ich rezultatem są modyfikacje programów nauczania poprzez korektę siatek godzin oraz zmiany w treściach kształcenia.

Zakładowy Zespół ds. Jakości Kształcenia składa coroczne sprawozdanie ze swojej działalności na zebraniu Zakładu, Dziekanowi Wydziału i Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia. Zespół przedstawia Radzie Wydziału, za pośrednictwem Kierownika Zakładu, wnioski w zakresie doskonalenia programu kształcenia i związanych z tym propozycji zmian w programie studiów.

Badanie zgodności programów studiów z przedmiotowymi efektami kształcenia odbywa się poprzez:

- wstępną weryfikację zgodności efektów kształcenia przypisanych przedmiotom/modułom z tymi, które zostały założone dla kierunkowych efektów kształcenia corocznie w czerwcu dokonuje Kierownik Zakładu.
- weryfikację sylabusów i ich ocenę przez Kierownika Zakładu oraz Zakładowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, a następnie zatwierdzanie we wrześniu na zebraniu Zakładu.

Zakładowy Zespół ds. Jakości Kształcenia i Kierownik Zakładu przed rozpoczęciem każdego cyklu kształcenia dokonuje weryfikacji zgodności programu kształcenia z zakładanymi efektami kształcenia.

Ocena nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku logopedia z audiologią odbywa się poprzez:

2. Analizę wyników ankiety zajęć;
3. Hospitacje zajęć.

Analizy wyników ankiety oceny zajęć dokonuje Kierownik Zakładu po zakończeniu każdego semestru, a jej wyniki przedstawia na Zebraniu Zakładu, wskazując obszary, w obrębie których należy podjąć działania naprawcze. Jeśli istnieje konieczność (w przypadku, gdy nauczyciel otrzymał niekorzystną ocenę), Kierownik Zakładu odbywa z nauczycielem

indywidualną rozmowę, obligując go do modyfikacji działań związanych z prowadzeniem zajęć. Efekty działań naprawczych sprawdzane są poprzez analizę kolejnej ankiety oceny zajęć.

Kontroli przebiegu procesu dydaktycznego służą również odbywające się raz w semestrze hospitacje zajęć prowadzonych przez pracowników Zakładu. Zajęcia hospitują samodzielni pracownicy Zakładu. Wnioski i zalecenia hospitującego są podawane do wiadomości hospitowanego oraz Kierownika Zakładu. Realizacja zaleceń jest sprawdzana podczas kolejnej hospitacji, której termin, w przypadku znacznej liczby uwag krytycznych, może ulec przyspieszeniu. Termin określa Kierownik Zakładu.

Walidacja zakładanych efektów kształcenia odbywa się poprzez analizę wyników prac zaliczeniowych i egzaminów. Sprawdzanie osiągniętych efektów kształcenia może mieć formę egzaminu lub zaliczenia na ocenę, jest to sprawdzian pisemny punktowany, pisemny opisowy (praca semestralna, wypracowanie, opisowa odpowiedź na zadane pytania), test, projekt, prezentacja, referat. Zakres materiału określają aktualne programy studiów opracowane przez prowadzących i koordynatorów przedmiotów.

W przypadku testów punktowanych stosowane są następujące kryteria oceny:

- 51% - 60 % - 3,0 = trzy;
- 61% - 69% - 3,5 = trzy i pół;
- 70% - 79 % - 4,0 = cztery;
- 80% - 89 % - 4,5 = cztery i pół;
- 90 % - 100 % - 5,0 = pięć.

Ocena prac opisowych obejmuje następujące parametry, student oceniany jest w skali 2-5 (j.w.), ocena końcowa jest średnią tych składowych:

- zgodność z tematem (zadaniem zagadnieniem);
- ocena struktury pracy (podziału treści, kolejności, kompletności tez, itp.);
- merytoryczna ocena pracy;
- charakterystyka doboru i wykorzystania źródeł (literatury);
- ocena formalnej strony pracy, w tym poprawności językowej, o
- cenie stopnia samodzielności studenta/teki w zakresie przygotowania pracy.

W trakcie egzaminu ustnego oceniane są następujące elementy wypowiedzi studenta:

- podstawowe (ocena dostateczna) – czy student zna, rozumie i na ogół poprawnie interpretuje materiał rzeczowy; prezentuje podstawowe zagadnienia w związku z tematem (rozumie temat); poprawnie odtwarza interpretacje, sądy, opinie; formułuje

na ogół poprawne wnioski; przestrzega zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie: ortofonii (wymowy), fleksji, leksyki, frazeologii, składni

- dodatkowe (ocena od 3,5 – 5) – czy student zna i w pełni rozumie materiał rzeczowy; poprawnie (wnikliwie) go interpretuje; wykorzystując podstawowe (różnorodne) konteksty (o ile temat tego wymaga); wykorzystuje w funkcji argumentacyjnej trafnie dobrany materiał rzeczowy (selekcjonuje materiał); formułuje i rozwiązuje problemy badawcze; hierarchizuje argumenty; wykorzystuje materiał pomocniczy (o ile temat tego wymaga).

Po zakończeniu semestru nauczyciele przeprowadzający egzaminy i zaliczenia dokonują analizy uzyskanych przez studentów wyników, której celem jest przede wszystkim określenie zadań, które okazały się dla studentów szczególnie trudne. Wyniki analizy pozwalają nauczycielowi na modyfikację strategii prowadzącej do osiągnięcia przez studenta zamierzonych efektów kształcenia. Sprawozdanie z analizy oraz propozycje działań naprawczych nauczyciele przedstawiają na zebraniu Zakładu w obecności Kierownika Zakładu i członków Zakładowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Sprawdzeniu efektywności działań naprawczych służy kolejna, wykonana po roku (lub semestrze), analiza wyników egzaminów i zaliczeń.

W celu usprawnienia organizacji pracy związanej z funkcjonowaniem Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia w Zakładzie Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego tworzone są zespoły zadaniowe, których zadaniem jest opracowanie, aktualizacja i wdrożenie opracowanych procedur oraz ich weryfikacja. Członków zespołów zadaniowych powołuje Kierownik Zakładu na wniosek przedstawiciela Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Ze względu na to, że w Zakładzie zatrudniona jest niewielka liczba pracowników, nie ma w nim rozbudowanej struktury organizacyjnej, a w działaniach związanych z podnoszeniem jakości kształcenia uczestniczą wszyscy pracownicy Zakładu. Analizują oni przydzielone sobie obszary wpływające na proces kształcenia i przedstawiają wnioski podczas zebrań Zakładu. Zgłaszają również propozycje dokonywanych zmian, nad którymi dyskusja odbywa się na zebraniach Zakładu. Jeśli propozycja zyskuje akceptację Kierownika Zakładu, podjęte są konkretne działania zmierzające do jej realizacji.

Mechanizmy doskonalenia programu kształcenia i uwzględnianie efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy realizowane są też w ramach działalności Naukowego Koła Logopedów i Audiologów. Koło funkcjonuje zgodnie z wytycznymi zawartymi w Zarządzeniu Nr 8/2009 Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z dnia 4 marca 2009

r. w sprawie rejestracji i obsługi finansowej uczelnianych organizacji studenckich. Opiekun koła wyznaczany jest przez Kierownika Zakładu. Do jego zadań należy opieka merytoryczna i organizacyjna nad działalnością koła. Studenci aktywnie uczestniczą w działalności Naukowego Koła Logopedów i Audiologów organizując:

- warsztaty z zakresu profilaktyki logopedycznej, emisji głosu i logorytmiki,
- badania ankietowe dotyczące wiedzy rodziców na temat wad wymowy (publikowane w „Biuletynie Logopedycznym”),
- wyjazdy do placówek organizujących opiekę nad osobami z zaburzeniami mowy,
- prezentacje filmów oraz programów komputerowych z zakresu terapii logopedycznej i reedukacji (np. dzieci dyslektycznych),
- konferencje i sesje naukowe,
- logopedyczne badania przesiewowe wśród dzieci przedszkolnych i uczniów szkół podstawowych,
- kursy I i II stopnia języka migowego, fonogestów (kończone egzaminami),
- współpracę z Polskim Towarzystwem Logopedycznym i Polskim Związkiem Głuchych, Zakładem Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego, organizacjami zrzeszającymi studentów logopedii na innych polskich uczelniach oraz Fundacją Rozwoju Wolontariatu,
- spotkania z logopedami, pedagogami, lekarzami, przedstawicielami firm produkujących pomoce logopedyczne i nowoczesny sprzęt do rehabilitacji mowy i słuchu,
- ogólnopolskie akcje społeczne, np. Europejski Dzień Logopedy, Ogólnopolski Dzień Bezpłatnych Diagnoz Logopedycznych oraz projekty w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki,
- przybliżają też kandydatom sylwetkę studenta i włączają się w promocję kierunku logopedia z audiologią w ramach Otwartych Drzwi UMCS, audycji radiowych i publikacji prasowych.

Studenci kierunku studiów logopedia z audiologią przygotowują się do wejścia na rynek pracy prowadząc Studencką Poradnię Logopedyczną (SPL) UMCS, której funkcjonowanie, organizacja, tryb działania oraz zasady rekrutacji członków, ich uprawnień i obowiązków oraz reguły postępowania terapeutycznego z pacjentem (zgodnie z Kodeksem etycznym logopedy) określa Regulamin Poradni. Studencka Poradnia Logopedyczna świadczy bezpłatną pomoc logopedyczną w okresie od października do maja w środowisku Lublina i okolic. Członkowie

poradni, w ramach określonego grafikiem dyżuru, pozostają w gotowości do przyjmowania pacjentów. Pacjentami są wszystkie osoby zgłaszające się do Poradni w celu uzyskania porady logopedycznej lub podjęcia terapii logopedycznej w kierunku diagnozowanych zaburzeń.

Opieka nad pacjentami obejmuje:

- porady logopedyczne, czyli wstępną ocenę problemu na podstawie orientacyjnego badania logopedycznego,
- terapię logopedyczną, czyli poprzedzone diagnozą ukierunkowane, systematyczne działania, mające na celu usunięcie zakłóceń procesu komunikacji.

Członkowie zespołu terapeutycznego zobowiązani są do rzetelnego i systematycznego prowadzenia dokumentacji terapii oraz czuwania nad wypełnianiem przez pacjentów stosownych formularzy. Wszelkie informacje na temat pacjentów są poufne, mogą być jedynie wykorzystywane na potrzeby badawcze i dydaktyczne Naukowego Koła Logopedów i Audiologów oraz Zakładu. Pacjenci, wyrażając zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych przez Poradnię oraz na utrwalanie badań nad wymową za pomocą sprzętu audio-video i przyjmując do wiadomości, że materiały te mogą być wykorzystane do celów badawczych i dydaktycznych w użytku wewnętrznym, mogą być przez studentów logopedii i audiologii opisywani pod kierunkiem promotora w ramach prac licencjackich i magisterskich. W razie konieczności członkowie zespołu terapeutycznego mogą korzystać z konsultacji pracowników Zakładu, którzy pomagają studentom w działaniach diagnostycznych i terapeutycznych.

Studenci włączają się aktywnie w prace badawcze pracowników Zakładu, mają możliwość publikacji artykułów w czasopismach Polskiego Towarzystwa Logopedycznego oraz czasopismach o tematyce audiologicznej. Zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, mogą czynnie lub biernie uczestniczyć w specjalistycznych zajęciach diagnostycznych i terapeutycznych realizowanych przez pracowników Zakładu w Uniwersyteckiej Pracowni Logopedycznej.

Wnioski wynikające z oceny rezultatów programu kształcenia na kierunku logopedia z audiologią uwzględnia się w jego doskonaleniu, służącym jak najlepszemu jego dostosowaniu do potrzeb rynku pracy oraz otoczenia społeczno-gospodarczego Uczelni.

11. Wizja rozwoju programu studiów logopedia z audiologią oraz jego unikalne walory wynikające ze specyficznych zasobów i doświadczeń uczelni i Zakładu

Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS bierze udział w europejskim programie NetQues. NetQues to akronim *Network for Tuning Standards and Quality of Education programmes in Speech and Language Therapy across Europe*. Realizacja programu ma na celu określenie kompetencji niezbędnych do wykonywania zawodu logopedy w Europie. Wyniki programu mogą mieć kluczowe znaczenie dla dydaktyki logopedii w UE i na świecie. NetQues jest programem zrzeszającym 65 partnerów reprezentujących wszystkie 27 państw członkowskich UE oraz partnerów z Liechtensteinu, Norwegii i UE krajów kandydujących z Islandii i Turcji. Projekt (2010-2013) jest finansowany przez całe Life Long ERASMUSENWA Learning Programme. NUMER PROJEKTU 177075-LLP-1-2010-1-FR-ERASMUSENWA. Koszt budżetu to 585,672 euro i projekt kwalifikuje się do 75,00% Erasmus finansowania 439,251 Euro. Ten projekt był pierwszy na liście udanych aplikacji sieciowych w 2010 roku, patrz: http://eacea.ec.europa.eu/llp/funding/2010/selections/documents/sub_programmes/erasmus_corrected_decision_%20list.pdf (strona 3). Ponadto, prof. dr hab. Tomasz Woźniak jest od 2011 roku członkiem Komitetu Edukacyjnego IALP (International Association of Logopedics and Phoniatrics) – grupy 12 osób z różnych krajów świata, których celem jest rozwój edukacji logopedycznej na świecie. Zdobywane doświadczenia we współpracy międzynarodowej znajdują swój wyraz w projektowaniu programów studiów, budowaniu standardów postępowania logopedycznego i działalności popularyzującej wiedzę logopedyczną. Rola Zakładu Logopedii UMCS w tych dziedzinach jest wiodąca w Polsce.

W latach 2010-2012 pracownicy Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS kontynuowali i rozwijali współpracę z czołowymi polskimi ośrodkami akademickimi: Polską Akademią Nauk w Warszawie, Uniwersytetem Gdańskim, Katolickim Uniwersytetem Lubelskim, Politechniką Gdańską, Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Uniwersytetem Medycznym w Lublinie. Współpraca ta wyraziła się w realizacji wspólnych projektów badawczych, organizacji konferencji naukowych, wydawaniu czasopism („Nowa Audiofonologia”, „Logopedia”) i publikacji naukowych, a także wykładach prowadzonych przez zaproszonych naukowców z w/w ośrodków w Zakładzie Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS (w ramach prowadzenia kierunku studiów).

Pracownicy Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS brali udział w licznych konferencjach zagranicznych i wygłosili referaty w Hiszpanii (International Association of Technology, Education and Development, Madryt; Universitat de Barcelona),

Rosji (International Evoked Response Audiometry Study Group, Moskwa), Brazylii (Florianopolis), USA (Baltimore), Niemczech (Lipsk) i Grecji (International Association of Logopedics and Phoniatrics IALP, Ateny), we Francji (Standing Liaison Committee of Speech and Language Therapists / Logopedists in the European Union CPLOL, Paryż) oraz na Węgrzech (European Federation of Neurological Societies, Budapeszt). Czynnici uczestniczyli także w konferencjach zorganizowanych przez: Uniwersytet Gdański, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Wrocławski, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Szczeciński, Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Chełmie, Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej oraz Alzheimer Europe, Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu, Polskie Towarzystwo Dysleksji, Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Polskie Towarzystwo Otorynolaryngologów Chirurgów Głowy i Szyi, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny Metis w Katowicach, Polskie Towarzystwo Neurologów Dziecięcych, Polskie Towarzystwo Psychiatrów Dziecięcych, Chełmskie Towarzystwo Naukowe.

Cenną inicjatywą naukową była organizacja konferencji 200 lat logopedii w Polsce, pozwalającej na wymianę doświadczeń badawczych i terapeutycznych z Polski i zza granicy.

Pracownicy Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS otrzymali trzy granty badawcze. Badania realizowane w ramach tych grantów są prowadzone z udziałem naukowców z innych, polskich ośrodków naukowych, co stwarza okazję do powstania interdyscyplinarnych zespołów badawczych, wspólnie realizujących wyznaczone cele naukowe.

Ścisła współpraca Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS z Polskim Towarzystwem Logopedycznym obejmuje konsultacje programu studiów kierunku Logopedia z audiologią, organizację sympozjów i konferencji naukowych oraz współpracę wydawniczą (rocznik „Logopedia” oraz inne wydawnictwa naukowe i szkoleniowo-edukacyjne). Głównym celem tej współpracy jest szerzenie znajomości i rozumienia wiedzy logopedycznej, a także działalność naukowa i dydaktyczna, prowadząca do rozwoju wiedzy logopedycznej. Pracownicy Instytutu Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu regularnie prowadzą dla studentów Logopedii z audiologią wykłady e-lerningowe, które znacząco wzbogacają i uatrakcyjnijają ofertę dydaktyczną Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS. Współpraca Zakładu Logopedii z Instytutem Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie obejmuje także realizację Programu badawczego i wdrożeniowego badań przesiewowych SŁYSZE, WIDZE, MÓWIĘ u dzieci w Polsce. Umowa o wspólnym prowadzeniu studiów przez UMCS i IFPS.

W Zakładzie realizowany jest we współpracy z Ministerstwem Zdrowia Społeczny Program Opieki nad Osobami z Uszkodzeniami Słuchu w Polsce. W latach 2010-2012 pracownicy Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS podjęli szereg inicjatyw, których celem było doskonalenie działalności placówek logopedycznych w regionie lubelskim – konferencji, wykładów, szkoleń. Doskonaleniu umiejętności i poszerzaniu wiedzy logopedów już pracujących służą studia podyplomowe (w zakresie neurologopedii i surdologopedii).

Istniejąca przy Zakładzie Uniwersytecka Pracownia Logopedyczna otaczała opieką około 180 osób dzieci i dorosłych z różnymi zaburzeniami mowy: dyslalią, alalią, afazją, oligofazją, głuchotą, niedosłuchem, dyzartrią, jękaniem, dysglosją. Osoby te uczestniczyły w terapii organizowanej przez pracowników Zakładu. Proces terapii hospitowany był przez studentów studiów dziennych i studiów podyplomowych. Ponadto pracownicy Zakładu konsultowali trudniejsze przypadki kierowane do nich przez współpracujących z Zakładem lekarzy psychiatrów, neurologów, ortodontów i laryngologów.

Bardzo ważnym elementem oddziaływania w skali regionu jest prowadzenie Studenckiej Poradni Logopedycznej przy Zakładzie Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS. W poradni prowadzona jest nieodpłatnie terapia i konsultacje najbardziej złożonych zaburzeń mowy. Ponadto pracownicy Zakładu (oraz studenci kierunku logopedia z audiologią) współpracują na zasadzie wolontariatu z licznymi placówkami oświatowymi, opiekuńczymi i medycznymi usytuowanymi na terenie miasta Lublina, prowadząc diagnozę i terapię logopedyczną dzieci, młodzieży i dorosłych.

Dzięki współpracy z Instytutem Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie w ramach Krajowej Sieci Teleaudiologii pracownicy Zakładu Logopedii UMCS mogą wykonywać zdalne kontrolne ustawianie procesora mowy u dzieci z systemem implantów ślimakowych – pozwala ono na okresowe dopasowywanie parametrów procesora do aktualnych warunków słyszenia.

Współpraca z takimi instytucjami jak placówki oświatowe, opiekuńcze i medyczne (szczególnie poradnie logopedyczne) umożliwia studentom logopedii z audiologią odbywanie zajęć praktycznych w ramach przedmiotu terapia logopedyczna. Dzięki temu studenci mogą samodzielnie diagnozować pacjentów z różnymi zaburzeniami mowy i prowadzić ich terapię. Współpraca Zakładu z innymi instytucjami jest wielowymiarowa, czysto naukowa – w związku z realizacją projektów badawczych i publikowania wyników badań naukowych, naukowo-szkoleniowa – w związku z organizowaniem konferencji naukowych wspólnie z zewnętrznymi ośrodkami i udział w konferencjach krajowych i zagranicznych. Znaczącą

część współpracy stanowi ciągła wymiana informacji i doświadczeń pracowników Zakładu Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego UMCS z potencjalnymi pracodawcami dla absolwentów kierunku Logopedia z audiologią.